

Medewerkers van Van Oord spelen Climate Fresk. Boudewijn Bollmann

Reportage Climate Fresk

Een spel om te leren over die complexe en beangstigende klimaatverandering. 'Hoe voelen jullie je?'

Climate Fresk is een 'serious game' dat wereldwijd wordt gespeeld op scholen, bij organisaties en in bedrijven. Personeel van baggerbedrijf Van Oord speelt dit spel om helder te krijgen wat ze kunnen doen tegen klimaatverandering.

[Annelies Roon](#) 24 april 2025, 20:32

Klimaatverandering is ingewikkelde materie. De oorzaak, de uitstoot van broeikasgassen door de mens, is vrij eenvoudig samen te vatten. Maar de gevolgen zijn wijdvertakt en complex.

Climate Fresk biedt daar inzicht in. Dit spel ontstond zo'n tien jaar geleden in Frankrijk, in een poging de vuistdikke klimaatrapporten van het VN-klimaatpanel IPCC enigszins behapbaar te maken voor studenten. Volgens Merel van Meerkerk, een van de drie coördinatoren van Climate Fresk Nederland, hebben inmiddels meer dan twee miljoen mensen in 167 landen het spel gespeeld.

“We hebben de afgelopen vijf jaar bijna duizend ‘facilitators’ opgeleid”, vertelt zij. “Dat zijn mensen die de workshop rondom het spel kunnen begeleiden. Een deel daarvan is vrijwilliger, en een aantal biedt de workshop professioneel aan. Bij grote bedrijven leiden we intern medewerkers op om de workshop te verzorgen voor hun collega's.”

Bij ABN Amro en ING gebeurde dat bijvoorbeeld, vertelt Van Meerkerk, net als bij KLM, de gemeente Amsterdam en bij Van Oord. “Het uiteindelijke doel van onze workshop is om spelers een breder inzicht in klimaatvraagstukken te bieden.”

Grote woorden, maar het probleem is groot

In bedrijven is het uitdrukkelijk de bedoeling dat de link naar de eigen werkzaamheden en verantwoordelijkheden gelegd wordt. “Daarmee hopen we de veranderingen te versnellen die nodig zijn om het leven op aarde te beschermen. Dat zijn grote woorden, ja, maar het probleem is dan ook heel groot.”

Een docent geeft uitleg over Climate Fresk. *Boudewijn Bollmann*

Op een zonnige ochtend in april kijkt en luistert Trouw mee bij een Climate Fresk-sessie bij Van Oord, bekend om grote maritieme projecten waaronder landaanwinning en kustbescherming. Viviana Franco Hernandez en Christiaan Claessens, beiden werkzaam bij het bedrijf, begeleiden een groepje jonge collega's met leiderschapspotentie. "Leiderschap en duurzaamheid zouden onlosmakelijk met elkaar verbonden moeten zijn", stelt Franco Hernandez in haar introductie van de ochtend.

Een klimaatfresco maken

Bij Van Oord is het de zestiende sessie van Climate Fresk, dat zijn naam dankt aan de opzet: deelnemers worden in kleine groepjes verdeeld en plaatsen in onderling overleg 42 afbeeldingen op een lang vel papier. Iedere foto of grafiek verbeeldt een van de oorzaken of gevolgen van klimaatverandering, met een korte toelichting op de achterzijde. In vijf rondes krijgen de deelnemers steeds een stapeltje kaarten, met de opdracht om deze in een logisch verband bij elkaar te leggen: zo maken ze samen een klimaatfresco.

"Gewapende conflicten? Moeten we die niet helemaal vooraan leggen, bij menselijke activiteiten?", vraagt een van de deelnemers zich af. Hij wappert met een geplastificeerde close-up van soldaten met mitrailleurs en kijkt peinzend naar de reeks foto's die voor hem op tafel ligt.

"Dat denk ik niet", antwoordt een teamlid kordaat. "Ze bedoelen natuurlijk gewapende conflicten over schaarse grondstoffen of water. Dat is toch een gevolg van klimaatverandering?" Haar collega is niet direct overtuigd. "Hoe vaak gebeurt dat nou helemaal?", probeert hij, maar hij legt zich dan toch neer bij de mening van de rest van zijn team.

Gewapende conflicten komen ergens achteraan in de chronologie. Na droogte, groeiende ongelijkheid en voedseltekorten. Daaraan voorafgaand liggen kaarten als stijgende watertemperatuur, smeltende ijskappen, smeltende gletsjers en verstoring van de waterkringloop. En helemaal vooraan, met nog flink wat tussenstappen: menselijke activiteiten, industrie, gebruik van gebouwen, ontbossing, transport, landbouw en verbranden van fossiele brandstoffen.

Nieuw is de materie niet voor deze spelers. De drie teams leggen de afbeeldingen vrij vlot op volgorde, met steeds meer vertakkingen en dwarsverbanden. Met zwarte stift trekken ze pijlen en lijnen tussen de verschijnselen die met elkaar samenhangen. Na een uur of anderhalf heeft het

eerste groepje alle kaarten een plek gegeven, tussentijds steeds gecontroleerd en eventueel aangepast of toegelicht door een van de begeleiders. Kanttekening: in dit spel gaat het niet om snelheid of winnen, maar om de inzichten die gaandeweg ontstaan.

Boudewijn Bollmann

Rode uitroeptekens en groene plusjes

Franco Hernandez komt de deelnemers stifen brengen: een rode om de negatieve impact te markeren die de werkzaamheden van Van Oord hebben, een groene om de positieve impact aan te duiden. Industrie, transport en CO₂-uitstoot krijgen een rood uitroepteken, zeeleven en overstroming van rivieren een groene plus. “We doen aan ecosysteemherstel, we verplaatsen zeegras, we bouwen dijken en we gaan erosie tegen”, verklaren de deelnemers hun keuze.

“Maar wacht eens”, wordt geopperd. “We hebben ook de ambitie om in 2050 uitstootneutraal te zijn. Dan mag er bij ‘CO₂-uitstoot’ ook een plusje.”

“En we ontwikkelen schepen met 90 procent minder uitstoot”, voegt ingenieur Bobby Visser toe. “Dus ook transport mag een groene plus.”

Een optimistisch beeld, al die groene plusjes. Maar hoe verhouden de compensatieprojecten en duurzame ambities van Van Oord zich tot de feitelijke impact van de werkzaamheden op de omgeving? De deelnemers moeten het

antwoord schuldig blijven. “Precieze cijfers weten we niet”, zegt Visser.

Na afloop van de bijeenkomst gaat er een mail de organisatie in, met de bedoeling een medewerker te traceren die de verhouding tussen ‘rood’ en ‘groen’ wél gefundeerd in perspectief kan plaatsen. “Op dit moment kunnen we nog niet kwantificeren in hoeverre onze positieve bijdragen opwegen tegen onze totale emissies”, antwoordt workshopbegeleider Cleassens een paar dagen later. “We werken eraan om ons inzicht in deze balans te verbeteren en blijven tegelijkertijd onze emissiereductie en onze positieve impact verder verbeteren.”

Briefkaart met bloemzaad

Terug naar het spel. Als de drie groepjes hun fresco’s klaar hebben, verzamelen ze rond Franco Hernandez, die inderhaast een ‘emotiewiel’ heeft getekend op een vel papier, omdat de beamer dienst weigert. “Hoe voelen jullie je?”, vraagt zij. Er valt een korte stilte. Dan komt naar voren dat de klimaatverandering beangstigend is, maar ook motiveert om verbetering te werken.

“Daarom proberen we ook duidelijk de link te leggen met onze eigen werkzaamheden”, zegt Franco Hernandez. Ze deelt post-its uit en vraagt iedereen om concrete acties op te schrijven die zij zelf, in hun rol bij Van Oord, kunnen uitvoeren. Ook mogelijke acties van het bedrijf als geheel mogen op een post-it.

Na een half uurtje hangen er tientallen briefjes met mogelijke acties op een grafiek met ‘makkelijk-moeilijk’ op de x-as en ‘veel-weinig impact’ op de y-as. Ter afsluiting van de sessie schrijft iedereen één toezegging op een briefkaart met bloemzaadjes erin. “Plant deze bij je thuis en maak er een foto van. Over drie maanden komen we weer bij elkaar, dan hoor ik graag wat jullie hebben bereikt.”

‘Mensen hebben het toch druk’

Sommigen nemen hun toezegging heel serieus, zegt Franco Hernandez wanneer de deelnemers na de drie uur durende workshop de ruimte hebben verlaten. “Zo regelde eens iemand een Climate Fresk-sessie voor zijn eigen afdeling en is nu met klanten in gesprek over de mogelijkheden voor een meer duurzame aanpak. Maar, in alle eerlijkheid, we horen ook nogal eens terug dat het niet gelukt is om concrete acties te ondernemen. Mensen hebben het toch druk.”

“We zien dat Climate Fresk vaak leidt tot meer klimaatbewustzijn en actiebereidheid”, zegt coördinator Van Meerkerk. “Maar kennis alleen is niet voldoende; je moet de urgentie ook echt voelen. Daar gaat de tweede stap in de workshop over. We merken dat bedrijven er weleens moeite mee hebben om die fase echt goed uit te diepen. Om blijvend verandering teweeg te brengen binnen een bedrijf zijn vervolgstappen nodig.”

De potentiële leidinggevendenden van Van Oord zien het nut van het spel wel degelijk. “Ik heb nieuwe dingen geleerd”, zegt Visser. “Dat stimuleert mij om nog meer te doen.” Hoogeveen ziet duurzaamheid als ‘ingroeipad’. “Geleidelijk gaan de groene plusjes de rode uitroeptekens overnemen. Daarom is het belangrijk dat we de juiste kennis hebben en de verbanden zien.”

Het aantal collega’s dat aan duurzaamheid werkt, is in korte tijd enorm toegenomen, onderstrepen de ingenieurs. “En klanten vragen er ook steeds vaker naar. Dan moet je een duurzaam alternatief kunnen bieden. En dat kunnen wij.”

Eerder stond in deze tekst het citaat: ‘Ik wist niet dat de oceaan verzuurt door opwarming’. Dat klopt niet - verzuring komt door de absorptie van CO2. Het citaat is daarom verwijderd.